

GANI PLLANA

TERMA TEKNIKË TË NGRITUR MBI KUPTIM FJALËSH QË SHËNOJNË OBJEKTE DHE VEGLA PUNE

Hyrje

Fazat e zhvillimit të teknikës kanë kaluar përmes zhvillimit të *mjeteve mekanike të punës* (të prodhimit e të përdorimit të tyre), të cilat janë elemente shumë të rëndësishme të teknikës. Këto faza kanë ndjekur zhvillimin e mjeteve të punës, qysh nga *mjetet e thjeshta në mjete të ndërlikuara*, të cilat janë vënë në lëvizje nga *një motor* dhe nga *forcat e natyrës* (uji, era), nga *sistem makinash*, të vëna në lëvizje nga një motor në *sistem makinash me motor automatik*.

Në vendin tonë fushat teknike e kanë zanafillën qysh pas krijimit të fushave bazë shkencore-teknike, si, *matematika, gjeometria, vizatimi teknik* dhe janë formësuar gjegjësisht konsoliduar si sisteme pas viteve -50-të të shekullit të kaluar, me futjen e plotë të mekanizmave dhe makinave bujqësore, linja të reja prodhimi dhe me industrializimin e vendit.

Një paraqitje analitike e leksikut shqip të fushave teknike, i zhvilluar nga fjalët e zakonshme të zanateve si *hark, bosht, rrotë*, një pjesë e të cilave janë futur në terminologjinë teknike shqipe përmes terminologjizimit. Një pjesë e këtyre fjalëve janë përdorur si leksik special në fushën e mjështërive dhe zanateve si emërtime *mjetesh, veglash, procesesh special* etj.

Në vijim do të paraqesim grupet e termave të formuar mbi bazën e kuptimeve të fjalëve të zakonshme, të paraqitur në Fj. 1980 dhe që lidhen me elemente të ndryshme të jetës së zakonshme, si me objekte, dukuri, procese etj. Kështu përdoren si terma në teknikë e teknologji fjalë të përgjithshme që shënojnë ***terma teknikë të ngritur mbi kuptim fjalësh që shënojnë objekte dhe vegla pune***, të cilat do ti trajtojmë në këtë punim.

Marrëdhëniet e leksikut terminologjik teknik me gjuhën e përgjithshme

Në fjalorët shpjegues të gjuhës së sotme shqipe vërehet se marrëdhëniet e leksikut terminologjik teknik me gjuhën e përgjithshme nga

njëri fjalor në tjetrin, qysh nga fjalori i 1954-ës deri tek fjalori i 1980-ës, nga ana e zhvillimeve semantiko-leksikore kanë ardhur duke u ndërlikuar, por herë-herë edhe duke u diferencuar më mirë ndërmjet tyre. Megjithatë mund të vërehet se qysh nga Fjalori i vitit 1954, terminologjizimi ka ecur krahas termformimit (formimit të termave të rinj) dhe nisur nga kjo rrethanë mund të bëhen analiza lidhur me këto dy procese, duke u mbështetur në lëndën tërësore të fjalorëve të shqipes. Vështruar nga ana e terminologjizimit, “Fjalori i 1980-s” shërben si bazë analize edhe për termat e teknikë, meqë në ta zbërthehet më e detajuar struktura semantike e çdo fjale dhe brenda saj zbulohen më qartë kuptimet e veçuara terminologjike, ashtu edhe rastet e kalimit nga njëri kuptim në tjetrin (nga kuptimi i zakonshëm në atë terminologjik dhe anasjelltas). Prandaj ky *Fjalor* ka shërbyer dhe shërben si bazë për një analizë të gjerë të marrëdhënieve që vendosen midis fjalëve të zakonshme, të termave dhe termave të krijuar mbi bazën e kuptimit të tyre¹.

Terma të ngritur mbi kuptim fjalësh që shënojnë objekte dhe vegla pune

Fjalët që shënojnë *objekte dhe vegla pune* kanë përhapje të gjerë në procesin e kalimit nga fjalë me kuptime të zakonshme në fjalë me përdorim të specializuar në fushat e ndryshme të shkencës e të teknikës. Konceptet që shënojnë këto fjalë futen në sistemin e koncepteve të fushës së dhënë, duke zgjeruar e pasuruar më tej lidhjet ndërmjet tyre. Në fushën e teknikës, këto fjalë si terma, përdoren si njësi në një nivel të ngritur konceptor për shkak të afërsisë kuptimore që shprehin me fjalët e zakonshme, p.sh. “*bosht₁*” me kuptimin “*shkop i shkurtër, i holluar në të dy majat, që përdoret për të tjerë*”, kurse në kuptimin teknik për të shprehur “*pjesë e makinave, e mjeteve dhe e veglave të punës, që ka trajtën e një druri të rrumbullakët dhe që shërben për të bashkuar rrotat ose pjesë të tjera që rrotullohen a që lëvizin*”², *bosht₁* (*kardanik*) (mek.), *bosht₂* (*shpërndarës*) (mek.), *bosht₃* (*lëkundës*) (nd.). Kështu kuptimi i fjalës *bosht₁* (shkop i shkurtër) nga forma e funksioni që kryen ngjason me *bosht₁* (*shpërndarës*) (mek.), si koncept i ri, ndaj edhe emërtimi *bosht₂* (*kardanik*) (mek.), i vishet konceptit që kërkohet të shënjohet.

¹ G. Pllana, *Procese të terminologjizimit në leksikon terminologjik teknik*, QSA Tiranë, 2016.

² *Fjalor i gjuhës së sotme shqipe*, Tiranë, 1980, f. 167.

Terma teknike të ngritur mbi kuptim fjalësh që shënojnë objekte...





Në vijim do të paraqesim rastet e fjalëve të zakonshme, që shënojnë objekte dhe vegla pune, të cilat përmes procesit të terminologjizmit ngrihen në fjalë me kuptim të specializuar³.

³ Fjalor i gjuhës së sotme shqip”, Tiranë, 1980.

Terma teknike të ngritur mbi kuptim fjalësh që shënojnë objekte...

Në Fjalorin 1980	Në Fjalorët terminologjikë
BOSHT, ~ I m. sh. ~ E, ~ ET. 1. Shkop i shkurtër, i holluar në të dy majat, që përdoret për të tjerë dhe për të mbledhur fillin, duke e rrotulluar me dorë, drugë; pjesë e makinës së tjerjes, që shërben për të dredhur dhe për të mbledhur fillin; sasia e fillit e mbledhur në një shkop të tillë. <i>Me furkë e me bosht. Dredh boshtin.</i> Pjesë e makinave, e mjeteve dhe e veglave të punës, që ka trajtën e një druri të rrumbullakët dhe që shërben për të bashkuar rrotat ose pjesë të tjera që rrotullohen a që lëvizin. <i>Boshti qendror (kryesor). Boshti i qerres. Boshti i dërstilës (i mullirit). Boshti i çadrës. Makinë me dy boshte.</i>	<i>bosht₁</i> (kardanik) (mek.) <i>bosht₂</i> (shpërndarës) (mek.) <i>bosht₃</i> (lëkundës) (nd.) <i>bosht₄</i> (bobine) (el.) (Tek Buzuku)
ÇEKAN, ~ I m. sh. ~ Ë, ~ ËT. 1. Vegël dore, që përbëhet nga një kokë metali ose druri (në njërën anë e rrafshët e në tjetrën me majë) e nga një bisht dhe që shërben për të mbërthyer ose për të goditur a për të rrahur diçka. <i>Çekan hekuri (druri). Çekani i farkëtarit (i këpucarit, i muratorit). Çekani i gjeologut. Çekan alpinistësh. Çekan për gurë. Bishti i çekanit. Koka (maja) e çekanit.</i> tek. Makinë për punimin e metaleve që ka një pjesë e cila godet. <i>Çekan me ajër. Zhurma e çekanëve.</i>	<i>çekan₁</i> (mekanik) (mek.) <i>çekan₂</i> (hidraulik) (mek.) <i>çekan₃</i> (pneumatik) (mek.) <i>çekan₄</i> (farkëtimi) (mek.)
ÇEKIÇ, ~ I m. sh. ~ Ë, ~ ËT. 1. Çekan i vogël prej metali. <i>Çekiçi i këpucarit (i farkëtarit, i muratorit).</i> Çekiç pikës vegël me një kokë metalike me majë, që ngrohet shumë për të ngjitur me kallaj, havi. Çekiç i shkresës çekiç për të bërë vijat e thelluara në enët prej bakri a prej teneqeje. <i>Çekiç kose. Çekiçi i neurologut. I bie me çekiç.</i> tek. Shih. ÇEKAN, ~ I. Çekiç automatik (pneumatik). <i>Çekiç shpues. Mulli me çekiçë.</i>	<i>çekiç₁</i> (ribatinimi) (mek.) <i>çekiç₂</i> (axhustimi) (mek.) <i>çekiç₃</i> (farkëtimi) (mek.)
ÇIKRIK, ~ U m. sh. ~ Ë ~ ËT. 1. Mjet i përbërë nga një rreth që rrotullohet zakonisht me këmbë dhe që përdoret për të dredhur me dorë a për të mbështjellë fillin e leshit, të pambukut etj.; pjesa e një makine, e cila rrotullohet për të dredhur fillin. <i>Dorëza e çikrikut. Reparti i çikrikëve. Dredhe me çikrikë.</i> tek. Mekanizëm i thjeshtë për të ngritur pesha, i përbërë nga një rrotë me kanal të thellë përreth dhe nga litari me çengel në fund; makara; rrota e këtij mekanizmi. <i>Litari i çikrikut. Ngre me çikrik. Ul çikrikun. Del litari nga</i>	<i>çikrik₁</i> (elektrik) (el.) <i>çikrik₂</i> (fërkimor) (mek.) <i>çikrik₃</i> (vinçi) (mek.)

<i>çikriku.</i>	
DALT/Ë , ~ A f. sh. ~ A , ~ AT . Vegël prej çeliku me majë shpatuke e të mprehtë dhe zakonisht me dorezë druri, që përdoret për të gdhendur drurin, për të latuar gurin, për të prerë teneqenë etj. duke e rrahur me çekiç. <i>Daltë e ngushtë. Daltë guri. Gdhend (latoj) me daltë.</i>	<i>daltë₁ (axhustuese)</i> (mek.) <i>daltë₂ (farkëtimi)</i> (mek.)
FREN , ~ I m. kryes. sh. ~ A , ~ AT . 1. Vegël e një automobili a e një mjeti tjetër lëvizës, që shërben për të ndaluar ose për të ngadalësuar lëvizjen. <i>Frena automatikë (hidraulikë). Frenat e automobilin (e biçikletës, e trenit). Frenat e dorës (e këmbës). Frena me ajër (me alkool, me sustë). Iu këput freni. Mbaj (shtrëngo, tërheq) frenat. Shkel (lëshoj) frenat.</i>	<i>fren₁ (dore)</i> (mek.) <i>fren₂ (automatik)</i> (mek.) <i>fren₃ (hidraulik)</i> (mek.) <i>fren₄ (elektromagnetik)</i> (el.)
HARK , ~ KU m. sh. ~ QE , ~ QET . 1. Armë e bërë me një shufër druri a metali të përkulur dhe me një fill të fortë të lidhur në të dy anët, që shërben për të hedhur shigjetën. <i>Hark me (pa) çark. Ngreh (shkreh) harkun. Qëlloi me hark. arkit.</i> Pjesë e sipërme e një dritareje, dere, muri etj., e ndërtuar si gjysmërreth a me trajtë të lakuar; pjesë e një ndërtimi, e përkulur dhe e mbështetur mbi shtylla, me këmbët e urës etj., e cila shërben për të mbajtur peshën e asaj që është më lart ose si zburim; qemer. <i>Harku i sipërm. Harku i derës (i dritares). Harqet e urës. Hark betoni. Urë me harqe.</i>	<i>hark₁ (saldimi)</i> (mek.) <i>hark₂ (elektrik)</i> (el.) <i>hark₃ (dritareje)</i> (nd.) <i>hark₄ (ure)</i> (nd.)
KARRO , ~ JA f. sh. ~, ~ T . 1. Qerre me dy a me katër rrota, që e ka rrethin e rrotave të veshur me hekur, tërhiqet nga kuajt dhe përdoret zakonisht për të mbartur ngarkesa të rënda; karrocë. <i>Zhurma e karrove. Punishtja e karrove.</i>	<i>karro (transporti)</i> (mek., nd.)
KAZM/Ë , ~ A f. sh. ~ A , ~ AT . 1. Vegël e hekurt me dy anë pak të përkulura (njëra- e gjerë dhe e mprehtë, tjetra- e hollë e me majë) dhe me një bisht të gjatë prej druri, e cila përdoret për të gërmuar, për të shembur mure etj.; një goditje me këtë vegël. <i>Kazmë shytë. Kazmë me dy maja. Kazmë me veshë. Punoj me kazmë.</i>	<i>kazmë₁ (me veshë)</i> (mek.) <i>kazmë₂ (shytë)</i> (min.)
KËMBËZ , ~ A f. sh. ~ A , ~ AT . 1. Zvog. i KËMBË . <i>Këmbëz mize. Këmbëz foshnje. Këmbëz dollapi (froni). Këmbëza e karrocës. Këmbëzat e shkallëve. Këmbëz penjsh (leshi). Këmbëza ullinjsh. Këmbëza e armës (e pushkës, e kobures).</i> Pjesa e thyer e parmendës në anën e prapme të saj, që bashkohet me plorin. <i>Këmbëza e parmendës.</i>	<i>këmbëz₁ (karroce)</i> (mek.) <i>këmbëz₂ (plori)</i> (bujq.) <i>këmbëz₃ (pushke)</i> (ushtr.)
KOV/Ë , ~ A f. sh. ~ A , ~ AT . 1. Enë prej llamarine,	

Terma teknike të ngritur mbi kuptim fjalësh që shënojnë objekte...

prej zinku, prej plastike etj., zakonisht e rrumbullakët, me fund të sheshtë dhe me një rreth përsipër, që shërben për të nxjerrë ujë nga pusi, për të mbajtur ujë etj.; sasia e ujit sa nxë kjo enë. <i>Kovë llamarine (zinku, plastike, druri).</i> <i>tek.</i> Pajisje e metaltë, si enë e madhe me dhëmbë në njërën anë për të gërmuar tokën, që varet në krahun e ekskavatorit dhe që shërben për të mbartur dheun nga një vend në një tjetër. <i>Ekskavator me kovë.</i>	<i>kovë₁ (zgjyre) (met.)</i> <i>kovë₂ (ekskavatori) (mek.)</i>
KRAH, ~ U m. sh. ~ Ë, ~ ËT. 1. Secila nga dy gjymtyrët e sipërme të trupit të njeriut nga supi deri te dora: mënga e një veshjeje ku futet secila nga këto gjymtyrë. <i>Krahu i djathtë (i majtë). Me krahë të gjatë (të shkurtër). Krah për krah. Me krahë hapur. Në një krah.</i> Secila nga fletët e aeroplanit, që e mbajnë atë në ajër gjatë fluturimit; fletët. <i>Aeroplan me dy palë krahë.</i> Pjesa anësore e karriges a e kolltukut, ku mbështeten bërrylat. <i>Karrige (kolltuk) me krahë.</i> <i>tek.</i> Pjesa e dalë dhe e lëvizshme e një mekanizmi, e një vinçi, e një ekskavatori etj. <i>Krahu i vinçit (i ekskavatorit). Krah i sharrës.</i>	<i>krah₁ (vinçi) (mek.)</i> <i>krah₂ (aeroplani) (mek.)</i> <i>krah₃ (ekskavatori) (mek.)</i>
KUNJ, ~ I m. sh. ~ A, ~ AT. 1. Copë druri a metali, në trajtën e një shkopi të vogël me majë të holluar e të mprehtë, që përdoret për të shpuar ose që ngulet diku për të varur në të diçka, për të mbyllur një vrimë etj. <i>Kunj druri (hekuri). Kunj për të mbjellë fidanë. Ngul kunjin.</i>	<i>kunj₁ (sigurimi) (mek.)</i> <i>kunj₂ (udhëzues) (mek.)</i>
LOPAT/Ë, ~ A f. sh. ~ A, ~ TA. 1. Vegël krahu me një pjesë të metaltë, të gjerë e pak të lakuar dhe me bisht të drunjtë, që përdoret për të hequr dhe, për punë bujqësore e për punë të tjera; vegël e tillë, që edhe pjesën e gjerë të kreut e ka prej druri e që përdoret për të marrë a për të hedhur diçka me të; sasia e lëndës që merret njëherësh me këtë vegël. <i>Lopatë hekuri. Lopata e mullirit. Lopatë hekuri. Lopata e furrtarit.</i> <i>spec.</i> Pjesë e një makine, e një pajisje etj., që shërben për të lëvizur, për të shtyrë, për të mbushur ose për të zbrazur diçka. <i>Lopatë vetëngarkuese (vetëshkarkuese), min. Lopatë drejtuese. Lopatë pastruese (përzierjes). Lopatë e turbinave.</i>	<i>lopatë₁ (turbine) (mek.)</i> <i>lopatë₂ (ventilatori) (mek.)</i> <i>lopatë₃ (kompresori) (mek.)</i>
PYK/Ë, ~ A f. sh. ~ A, ~ AT. 1. Copë prej druri a metali, e ngushtë dhe e mprehtë nga njëra anë, që futet	<i>pykë₁ (rrrote) (mek.)</i>

në plasën e një trangu dhe goditet nga sipër për ta çarë më lehtë. <i>Pykë druri (hekuri). I ra pykës. E çau me pykë.</i>	<i>pykë₂ (vaji) (mek.)</i>
RROT/Ë, ~ A, <i>f. sh. ~A, ~ AT. 1.</i> Rreth prej druri a prej metali me spica ose i plotë nga brenda, zakonisht i veshur nga jashtë me rrip metalik a me gomë, që mbërthehet në një bosht dhe që rrotullohet për të vënë në lëvizje një mjet, i cili ecën mbi tokë. <i>Rrota e parme (e prapme). Rrotë druri (gome, metali). Rrotë qerreje (karroce, biçiklete, makine).</i> Rreth i plotë nga brenda ose me rreze, që vihet në një bosht dhe që rrotullohet për të përcjellë lëvizjen në një mekanizëm a në një pajisje ose për qëllime të tjera. <i>Rrotë e dhëmbëzuar. Rrotë drejtuese. Rrotë transmisioni. Rrotë mulliri. I vë (i heq, i ndërroi).</i>	<i>rrotë₁ (dhëmbëzore) (mek.)</i> <i>rrotë₂ (timoni) (mek.)</i> <i>rrotë₃ (veture) (mek.)</i> <i>rrotë₄ (gdhendëse) (mek.)</i>
SHIGJET/Ë, ~ A <i>f. sh. ~ A, ~ AT. 1.</i> Shtizë e shkurtër druri, e hollë me majë të mprehtë ose me majë të metaltë, që hidhet me hark dhe që në të kaluarën përdorej si armë. <i>Shigjetë me helm. E qëlloi (e vrau) me shigjetë. Shkon si shigjetë.</i> Rrip i metaltë i hollë, i ngushtë e me majë të mprehtë, që rrotullohet rreth një boshti dhe që tregon vlera të ndryshme në një aparat matës. <i>Shigjeta e peshores. Shigjeta e busullës.</i>	<i>shigjetë₁ (peshoreje) (mek.)</i> <i>shigjetë₂ (busulle) (mek.)</i> (Tek Bz.)
SHUF/ËR, ~ RA, <i>f. sh. ~ RAT. 1.</i> Shkop i hollë e i përkulshëm, i pastruar nga degëzat e nga gjethet; shkop i hollë prej metali a prej lënde tjetër; thupër. <i>Shufër e gjatë. Shufër thane (plepi). Shufër hekuri (çeliku, qelqi).</i> Thupër metali e përdredhur si spirale, që përdoret për të ngrohur ujë me rrymë elektrike. <i>Vë shufrën. Ngroh ujë me shufër.</i>	<i>shufër₁ (saldimi) (mek.)</i> <i>shufër₂ (udhëzuese) (mek.)</i>
THUP/ËR, ~ RA <i>f. sh. ~ RA, ~ RAT. 1.</i> Shkop i hollë dhe i përkulshëm, zakonisht i prerë nga dega e një peme a nga një shkurre. Thupër e hollë. <i>Thupër thanë (shelgu, shkoze). Thupër me majë.</i> Shufër e gjatë dhe e hollë prej metali, prej qelqi etj.; shufra me të cilën pastrohet tyta e pushkës. <i>Thupër e qelqtë.</i>	<i>thupër₁ (teli) (mek.)</i> <i>thupër₂ (pushke) (usht.)</i>
UR/Ë, ~ A <i>f. sh. ~ A, ~ AT. 1.</i> Ndërtim prej druri, guri ose metali, që lidh dy anë të një lumi, të një përroi etj. dhe që shërben për të kaluar mbi të njerëz, kafshë e mjete transporti. <i>Urë e gjatë (e gjerë). Urë e lartë (e ulët). Urë e drunjte (e hekurt). Urë e varur. Urë e</i>	<i>urë₁ (automobili) (mek.)</i> <i>urë₂ (hekurudhore) (nd.)</i>

Terma teknike të ngritur mbi kuptim fjalësh që shënojnë objekte...

vjetur. <i>Urë e prishur. Urë lëvizëse (ngritëse). Urë hekurudhore. tek.</i> Pjesa e shtratit të automobilin ose të traktorit ku është vendosur mekanizmi për ta kaluar lëvizjen te rrotat. <i>Ura e përparme (e pasme) e automobilin.</i>	<i>urë₃ (orë elektrike) (el.)</i>
--	--

Përfundim

Termet e ngritur mbi bazën e kuptimeve të fjalëve të zakonshme, në këtë rast të ngritur *mbi kuptim fjalësh që shënojnë objekte dhe vegla pune*, gjejnë pasqyrim në fjalorët shpjegues të shqipes në strukturat semantike të fjalëve të tyre dhe zbërthehen më tej në fjalorët terminologjikë teknike dhe në ligjërimin terminologjik të shkruar dhe të folur. Studimi i këtyre kuptimeve të fjalëve, kur shfaqen si terma si: *urë* (fjalë) dhe *urë* (term): *urë₁* (automobili), *urë₃* (orë elektrike) (el.); *bosht* (fjalë) dhe *bosht* (term): ((*bosht₁* (kardanik) (mek.), *bosht₂* (shpërndarës) (mek.), *bosht₃* (lëkundës) (nd.)) e që veçohen si të tillë gjatë përdorimit në fushën përkatëse të dijes, jep mundësi të shqyrtohet ky shtresim ndërmjetës leksikor në lidhje me leksikun e përgjithshëm, me grupet e tjera të leksikut terminologjik, ashtu edhe me rastet e funksionimit në praktikën ligjërimore të çdo fushe.

Ndikimi i gjuhës shkencore-teknike mbi atë të përgjithshme letrare do të forcohet më shumë në të ardhmen, sepse shkenca dhe gjuha e saj po fillojnë të luajnë një rol gjithnjë e më të madh në zhvillimin e kulturës në përgjithësi. Nën ndikimin e këtyre faktorëve leksiku terminologjik dhe leksiku i përgjithshëm sa vijnë e po afrohen me njëri tjetrin, ku si bazë ndërlidhëse po shërben leksiku i intelektualizuar që gjallon në të dyja makroshtresat.

BIBLIOGRAFI

- Dodbiba, L., *Zhvillimi i terminologjisë gjuhësore shqipe nga Rilindja e deri sot*, në “Konferenca e parë e studimeve albanologjike”, Tiranë, 1965.
- Duro, A., *Terminologjia si sistem*, PANTEON, Tiranë, 2002.
- Duro, A., *Termi dhe fjala në gjuhën shqipe (në rrafshin e formës dhe të përmbajtjes)*, QSA IGJL, Tiranë, 2009.
- Feka, Th., *Vëzhgime mbi leksikun terminologjik në “Fjalorin e gjuhës së sotme shqipe (1980)*, në “Studime mbi leksikun dhe mbi formimin e fjalëve në gjuhën shqipe”, III, ASHSH, Tiranë, 1989.
- Fjalor i gjuhës shqipe*, Tiranë, 1954.
- Fjalor i gjuhës së sotme shqipe*, Tiranë, 1980.
- Fjalor i gjuhës shqipe*, Tiranë, 2006.

- Fjalor i termave themelorë të mekanikës (shqip-anglisht-frëngjisht-italisht-rusisht)*, Tiranë, 2002.
- Kostallari, A., *Baza popullore e gjuhës shqipe dhe i ashtuquajtimi purizëm*, në “SF”, nr. 2, Tiranë, 1990.
- Leka, F., *Termet dhe terminologjia shkencore*, në “Shkenca dhe jeta” nr. 6, Tiranë, 1980.
- Pllana, G., *Standardizimi i terminologjisë së inxhinierisë mekanike në gjuhën shqipe nevojë e kohës*, në “Albanologjia” International Journal of Albanology, Vol.1, No:1-2/2014, UDK:81, USHT Tetovë, 2014.
- Pllana, G., *Procese të terminologjizimit në gjuhë*, në “Kërkime gjuhësore”, V, QSA IGJL në Konferencë shkencore ndërkombëtare, 10 korrik 2016 Tiranë.
- Pllana, G., *Procese të terminologjizimit në leksikun e përgjithshëm teknik*, në “Kërkime gjuhësore”, IV, QSA IGJL në Konferencë shkencore ndërkombëtare, 15 korrik, Tiranë, 2015.
- Qirinxhi, A., *Shqipërimi dhe përdorimi i disa termave teknikë*, në “Gjuha e jonë” nr. 2, Tiranë, 1984.
- Veselaj, N., *Drejt standardizimit të gjuhës shqipe*, Era, Prishtinë, 2015.
- Xhuvani, A., “*Vepra I*”, Tiranë, 1991.